

onderzocht; treedt zoo bij verdunning $\frac{1}{100}$ agglutinatie op, dan wordt de waarschijnlijkheid uitgesproken, dat men met een typhusbacil te doen heeft; zekerheid verkrijgt men dan door verder onderzoek van de agglutinatie en door enting in druivensuiker-agar en „Lackmusmolke”. Binnen 42 à 60 uren na de ontvangst is deze zekerheid verkregen.

C. W. BROERS.

PARTICULIERE CORRESPONDENTIE.

ARTSENCURSUS TE BONN. II.

Eenige dagen vóór het eindigen van den cursus werden wij bijeengeroepen op een vergadering om te beraadslagen, op welke wijze wij uiting konden geven aan onze dankbaarheid tegenover de docenten. Na langdurige beraadslaging werd besloten de heeren op een „Biercommers mit Festessen” uit te noodigen. Zoo geschiedde het, dat wij Vrijdagavond in groote getale optrokken naar de „Kaiserhalle” om daar, in gezelschap van het meerendeel der docenten, den avond genoegelijk door te brengen. Ik zal geen opsomming geven van alles wat ons daar trof: het resultaat was dat wij, met de overtuiging ons buitengewoon geamuseerd te hebben, op een nog fatsoenlijk uur, ons naar ons hôtél begaven. Slechts één feit wil ik niet onvermeld laten. Een onzer had zich welwillend belast met het uiten onzer dankbaarheid: hij heeft dit gedaan op een buitengewoon gelukkige wijze, in een gloeiende speech vol fijnen humor, door alle aanwezigen zeer op prijs gesteld. Het behoeft bijna geen vermelding, dat ter zijner eere een zeer „tüchtigen Salamander gerieben” werd.

Nu de Keulsche kwestie. Daar zich onder de deelnemers ook Keulenaars bevonden, was het vrij gemakkelijk iets te weten te komen van de redenen, waarop de tegenstand van de Keulsche collega's zich grondvest.

Als rechtstreeksch gevolg van de wet, waarbij het „praktisch jaar” voor den arts werd voorgeschreven, moest er aan de „Praktikanten” gelegenheid verschafft worden dit jaar in ziekenhuizen, die zich daartoe leenden, door te maken. Bovendien scheen het succes, waarop alle „Fortbildungscursussen” bogen en de steeds toenemende drom van artsen, die er kwamen, er op te wijzen dat er voor iederen arts, die geruimen tijd in de praktijk was, een gelegenheid moest worden geschapen, waar hij zijn reeds min of meer duffe kennis kon oprissschen. De cursussen worden immers weliswaar geheel vrijwillig en spontaan aan de verschillende universiteiten gegeven, doch slechts op bepaalde tijden, zoodat de mogelijkheid bestond dat, waren er een of meer plaatsen waar dergelijke cursussen in een daarvoor expresselijk opgerichte academie doorlopend gegeven werden — zooals dit in Amerika reeds sedert langen tijd geschiedt —, een nog veel grooter aantal artsen daarvan zouden kunnen profiteren, wat zeker aan de geneeskundige verzorging van het geheele Deutsche volk zou ten goede komen. Laat mij hier tevens bijvoegen, dat — zooals duidelijk uit een tafelrede van FRITSCH bleek — de cursussen door de docenten als een der middelen worden beschouwd, waardoor de oudere arts in staat gesteld wordt zich met succes tegenover den jongeren te handhaven.

Dat al deze overwegingen ook door de Regeering werden beaamd, bleek duidelijk, toen in het laatst van het vorige jaar werd besloten tot het oprichten eener dergelijke Academie te Dusseldorf. Evenwel, vóórdat het nog tot openstellen daarvan gekomen was, werd daarnaast op allerhoogst bevel een Academie te Keulen opgericht, die nog vóór de Dusseldorfsche geopend werd.

Thans was er op een betrekkelijk klein gebied bijna reeds sprake van te veel „Fortbildung”, aangezien te Dusseldorf, Keulen, Bonn en straks nog wellicht in Frankfort cursussen zouden gegeven worden. Dit echter was niet de oorzaak van den storm, die in Frankfort begon op te steken. In Frankfort werd op een vergadering, waar de plannen tot stichting eener Academie aldaar werden besproken, met 142 tegen 4 stemmen een motie door de „Aerztl. Verein” aangenomen, waarin de oprichting van een „Fortbildungscursus” werd toegejuicht, maar een Academie onnoodig werd verklaard, hoofdzakelijk, omdat het stichten van een aan de Academie verbonden ziekenhuis bedenkelijk scheen tegenover de reeds zoolang bestaande ziekenhuizen, waar reeds goede gelegenheid bestond om praktikanten te bekwamen. Bovendien leek het der vergadering toe, dat het welzijn der zieken beter gediend werd in de bestaande ziekenhuizen dan in een enkel, enorm groot, slechts met speciaal-afdeelingen voorzien, centraal-ziekenhuis. En daar wringt de schoen! Uit de toelichtingen op de vergadering bleek, dat men vreesde dat door het „Lehrkörper” der Academie het publiek zou worden ingepalmd en dat dit aan het ziekenhuis en de polikliniek eener Academie de voorkeur zou geven, zoodat de andere, thans aanwezige, inrichtingen zouden worden doodgedrukt.

Thans namen ook de Keulsche doktoren stelling tegen de oprichting eener Academie ten hunnent.

Er werd een vergadering belegd waarin het zoo heet toeging, dat de voorzitter MINKOWSKY zijn hamer erbij neerlegde. Ook hier werd een motie aangenomen, waarin sympathie werd betuigd met de „Fortbildung” der praktiseerende geneeskundigen en der praktikanten, doch waarin het oprichten eener Academie onnoodig werd geoordeeld. Duidelijk werd er ook in uitgedrukt, dat men zich reeds eerder zou hebben uitgesproken, doch de Regeering had de zaak geheim gehouden, en aan geen arts in de Rijnprovincie was advies gevraagd.

Toch kwam het te Keulen tot oprichting van een „Academie für praktischen Medizin” en 10 Oct. 1904 werd zij op feestelijke wijze in tegenwoordigheid van Prins FRIEDRICH HEINRICH geopend. Talrijk waren de toespraken bij deze gelegenheid; slechts één dissonant liet zich hooren in de toespraak van LENT, den voorzitter van de „Aerztekammer für die Rheinprovinz” en de vertegenwoordiger van het „Allgemeine Aerztliche Verein in Cöln”.

Ik kan mij zoo voorstellen, dat deze militante rede na de andere, uiterst welwillende, toespraken den vertegenwoordigers der Regeering vreemd in de ooren geklonken zal hebben. LENT begon met er op te wijzen, dat de „Oberbürgermeister” weliswaar getracht had de zaak hier goed te praten, maar dat de artsen te Keulen het niet met hem eens waren.

Integendeel: na het eerste bericht over de oprichting van de Keulsche en andere Academiën waren de artsen er over bezorgd geworden, dat er van de praktische opleiding van de „Praktikanten” op deze wijze niets zou terecht komen, aangezien blijken zou, dat men door hun groot aantal op één plaats weder zou moeten overgaan tot theorie in plaats van praktijk, voor

welk laatste doel het praktische jaar toch was ingesteld. Ook zal in een tijd, waarin nog geenerlei wet of verordening te dien opzichte bestaat, de Academie haar roeping specialisten op te leiden¹⁾ zóó slecht nakomen, dat wij overstroomd zullen raken met halve- en reklamespecialisten. Verder wees de Spreker erop, dat noch de „Aerztliche Vereine”, noch de „Aerztekammer”, beide door de Regeering in andere zaken steeds gekend, in de zaak gemoeid waren. Slechts restte dus de „Fortbildung” der praktizeerende geneeskundigen, waarvoor te voren al goed gezorgd was door particuliere vereenigingen.

Ook in Hamburg, waar men eveneens van plan was een Academie op te richten, ontstond sterke tegenstand onder de medici, die vreesden, dat de 37 nieuwbakken professoren, die daaraan moesten worden verbonden, een door het publiek bevoorrechte artsenkaste zouden vormen.

De Academie te Keulen heeft reeds cursussen gehouden²⁾ en zal van 23 Oct. tot 10 Nov. wederom een cyclus voordrachten doen houden, waarbij beloofd werd, dat allerlei fouten, die de eerste keer voorkwamen, zullen worden vermeden. De Keulsche collega's, die te Bonn den cursus volgden, dachten dat het bezoek te Keulen weder groot zou zijn, hoewel in verschillende geneeskundige bladen gewaarschuwd was voor het bezoek aan de Keulsche Academie, ingevolge de besluiten op den „Straszburger Aerzte-tag” en in het „Cölner Allgemeine Aerztliche Verein” genomen, waarin uitgedrukt werd dat het bezoek aan de Keulsche Academie door iederen arts moest worden vermeden.

Het uittreden van de Bonner professoren FRITSCH en WALB uit het „Lehrkörper” der Keulsche Academie geschiedde, omdat zij hun plichten niet in beide plaatsen tegelijkertijd konden waarnemen.

Ziedaar, wat ik te weten kwam omtrent de Keulsche kwestie. Mij dunkt daaruit blijkt wel, wat de hoofdreden van den tegenstand was en is.

Voordat ik eindig wilde ik nog zoo gaarne hier getuigen van welk groot nut ik dergelijke cursussen acht, vooral wanneer zij zoo praktisch zijn ingericht als die te Bonn. Medegegaan met weinig verwachting ervan, ben ik bekeerd teruggekomen met het gevoel dat op onderscheidene punten de horizon mijner kennis belangrijk is verruimd, zóó bekeerd zelfs, dat ik mij afvraag waarom in ons land niet reeds lang dergelijke cursussen gegeven worden. Waar zal de eerste gehouden worden en wanneer?

Onder betuiging van mijn dank aan de Redactie voor het opnemen van dit schrijven steeds gaarne

Krommenie,
5 Nov. 1905.

Uw Dienstw.
H. J. M. SCHOO.

1) Zij, die belang stellen in het programma en het leerplan en doel der Academie te Keulen, worden verwezen naar de *Zeitschrift für Aerztliche Fortbildung* 1904, n°. 19, S. 565

2) Zie *Ned. Tijdschr. voor Geneesk.* 1905, n°. 23, Eerste Helft, blz. 1691.

